

VILÁGOS SÁG

II. EVFOLYAM

Felelős főszerkesztő: BALOGH EDGAR

208 S Z A M.

A külügyminiszterek értekezletén

Mindent megtesznek a kelet európai
kérdésekben felmerült nézeteltérések
kiküszöbölésére

A Szovjetunió szövetségként kezeli a délkelet európai államokat

Londonban a külügyminiszterek értekezletének a szombat délelőtről délutánra elhalasztott ülésén Molotov elnökölt. A kiadott hivatalos közlemény csupán annyit közölt, hogy „az értekezlet folytatta a napirenden lévő kérdések tanulmányozását”.

A bukaresti rádió a szombati ülésről kapcsolatosan londoni hírforrásra hivatkozva közölte, hogy a legfőbb tárgyalási pont a Romániával kötendő békeszerződés volt. Az értekezlet elsősorban Erdély kérdésével foglalkozott.

Ugyancsak a bukaresti rádió közlése szerint a Times úgy értesül, hogy a külügyminiszterek értekezletének Románia kérdésében hozott határozatai ki fogják hatni Bulgária és Magyarország helyzetére is. A Times szerint Romániát illetően a következő kérdések szerepelnek az értekezleten: a hadsereg, a kormány képviselők képessége és Észak-Erdély kérdése.

A külügyminiszterek konferenciájából ismertté vált hírek a következők:

Ideges az angol sajtó egy része

LONDON, szeptember 24. (Rádió) A külügyminiszterek értekezletének vasárnap esti ülését elhalasztották. A sajtótudósítók véleménye szerint ez azért történt, hogy a megbízottak tanulmányozhassák az eddig hozott határozatokat.

Az Observer levelezője vasárnap reggel megjelent cikkében megállapítja, hogy szombat délelőtről az ülés elmaradása jele annak a lappangó feszültségnek, amely az utóbbi napokban az értekezleten észlelhető volt. Mindazonáltal a lap megjegyzi, hogy a külügyminiszterek minden erőfeszítést megtesznek a kelet európai kérdésekben felmerült nézeteltérések kiküszöbölésére.

A Sunday Times újságírója azt hangoztatja, hogy a külügyminiszterek eddig minden erőfeszítésük ellenére még egyet sem oldottak meg a rájuk váró feladatokból. A lap azonban bizakodással tekint az Egyesült Nemzetek közgyűlésének előkészítő munkálatai felé, amelynek kiemelt feladata Stettinusi amerikai delegátusnak köszönhető.

A külügyminiszterek értekezletének résztvevői vasárnap élénk tevékenységet fejtettek ki. Byrnes amerikai és Bevin

angol külügyminiszterek majdnem állandó érintkezésben voltak egymással. Catroux tábornok Molotov külügyi népbiztosnál tett látogatást, míg Bevin de Gasperi olasz külügyminisztert fogadta.

Hétfőn délelőtt 11 órakor a külügyminiszterek újabb értekezletre ültek össze a Lancaster House-ban. Délután 5 órai kezdettel pedig a nap második érte-

kezlete kezdődött.

Az angol rádió diplomáciai levelezője szerint az Olaszországgal és Finnországgal kötendő békeszerződések kérdésében merültek fel az első nézeteltérések. A balkáni államok ügyében pedig Molotov a potsdami álláspontra helyezkedett, hogy Franciaország és Kína ne vegyenek részt a vitában.

A feszültség enyhülése várható

A Britannova ügynökség jelentése szerint nem szabad hitelt adni a külügyminiszterek értekezletével összefüggésben szárnyrakelt ellenőrizhetetlen híreknek. Noha tényleg vannak komoly nehézségek, ezek nem áthidalhatatlanok és nem akadályozzák meg a legfontosabb célok elérését. Korántsem lehet azt állítani, hogy a londoni értekezlet nehézségei komolyabban a háborúban az együttműködés terén itt-ott felmerült nehézségeknél.

A londoni rádió politikai szerkesztője megállapítja, hogy a külügyminiszterek értekezletét általában nagy várakozás előzte meg. Az értekezlet két hét alatt naponta két-három ülést tartott és Euró-

pa újjárendezésének számos kérdését vette tárgyalás alá. Ilyen rövid idő alatt lehetetlen annyi sokoldalú és fontos problémát megoldani. Bizonyos kérdésekben nézeteltérések merültek fel, de ez nem jelenti azt, hogy fel kell adni a reményt az eredményt illetően.

Londoni megfigyelők szerint általában a konzervatív és liberális sajtó az idegebb főképpen azért, mert a Szovjetunió nem mint volt ellenségeit, hanem mint szövetségeseit kezeli a délkelet európai államokat. Bizonyos körökben túlzottnak találják azt, hogy Molotov előnyököt akar biztosítani a délkelet európai államok számára.

„Ne nyuljanak a Nemzeti Bank aranyához
— erősítsék vele valutájukat”

— mondotta Sztalin generalisszimusz a román kormányküldöttségnek

BUKAREST, szeptember 24. (Rádó) Groza miniszterelnök az Ekésfront gyűlésén beszédet mondott.

— Nem akarok kitérni a Moszkvában elért eredményekre, azok ismeretesek mindenki előtt — jelentette ki határozottan. Tudvalévő, hogy egyetlen kérdésünket sem utasította el a szovjet kormány, sőt mind-egyiket teljes mértékben teljesítette. Anyagi, gazdasági és pénzügyi szempontból rendkívül jelentősége van a kapott segítségnek, amely minden várakozásunkat meghaladta. Ezzel küzdjük le az éhínséget, amely fenyegetett. Elhárítottuk a veszélyt és nemcsak hogy egyetlen szem gabona nem ke-

rül ki az országból, de 30.000 vagon búzát és tengerit kapunk a Szovjetuniótól.

— Olyan hangok hallatszóttak — folytatta a miniszterelnök —, hogy csak ígéretkről van szó. De közben már meg is érkeztek az első szállítmányok és raktáraink lassan elégteleneleg lesznek befogadásukra. Amikor kérésünket előterjesztettük Moszkvában, tudatában voltunk annak, hogy a Szovjetunióban is szárazság pusztított és ezért felajánlottuk, hogy a gabonát a Nemzeti Bank aranyának egy részével fizetjük meg. Sztalin generalisszimusz magához kértett és ezt mondotta: „Ne nyuljanak a Nemzeti Bank aranyához, mert szükségük

lesz arra valutájuk megerősítésénél. En adok önöknek gabonát, amit két év alatt fognak visszatéríteni ötszázalékos természetbeni kamattal. Kénytelen vagyok ennyi kamatot kívánni, hogy igazoljam magam népeim előtt.”

— Igaza volt annak az angol képviselőnek — fejezte be felszólalását Groza Péter —, aki az alsóházban kijelentette, hogy Sztalin mindig betartja adott szavát. Az adott szónak ilyen gyors beváltása valóságos csoda. Tanul voltunk ennek a háború alatt és most a mi esetünkben is.

Magyarországon is folyik a fasiszta aknamunka

Fasiszta terrorbandák fel akarták robbantani a magyar parlamentet
és meg akarták gyilkolni a demokrata politikusokatBUDAPEST, szeptember 24. Budapestről jelentik, hogy a magyar politikai rendőrség nagyarányú fasiszta összekövészt leplezett le. A régi Prónay, Ostenburg és Héjjas különítmények fasiszta tisztjel szervezték meg a földalatti szervezetet, amely a választások idején akarta veszedelmes terrorcselekményeit elkövetni. A szervezkedés mögött ismert fajvédő politikusok állottak. A legfőbb szerepet dr. Kádár Mihály MAV kórházi főorvos vitte. Bilkey Papp Zoltán orvosnövevény volt a jobboldali érzelmi egyetemi hallgatók vezetője, ő szervezte meg a terrorcselekmények aktív végrehajtóját a Turul szövetség, a Csaba és Hungaria Bajtársi Egyesület szélsőséges alakulatait. A Hivősvölgy egyik elhagyott helyén áll az a villa, amelyet a terrorcselekmények központjává rendeztek be. A kapun csak jelszóval lehetett belépni. A lezárt helyiségekben volt a fegyverraktár, a nyomda és a kémiai műhely. Itt állították össze a robbanóanyagok segítségével a bombákat és kézigránátokat. A rendőrség hetek óta figyelte a villát. A villában szövetséges terrorista szervezet tagjai nem is sejtették, hogy az árnyas fák alatt ondalgó szerelmes párok tulajdonképpen de-
tektívek voltak, akik állandóan szemmel tartottak minden, a villába be- és kimenő embert. Egy éjszaka megrohanták a villát és ekkor fogták le a szervezet tagjait. A nyomozás megállapítása szerint a leplezésnapján készült el a halállista, amelynek élén a munkáspártok exponált politikusa és a fasisztaellenes szervezetek vezetői állottak. A listában szerepeltek a kormány tagjai is. Fel akartak robbantani több nyomdát, sőt a parlamentet is. A pokoli terv a legsúlyosabb helyzetbe hozta volna az egész országot. A letartóztatottak teljes listáját még nem hozták nyilvánosságra.

Politikai iskola

Az erdélyi múlt tanuságáról volt szó a kolozsvári MNSz-székházban s a zsúfolt terem hallgatósága feszülten figyelt. Az előadó Bányai László régi idők nagy népi megmozdulásait idézte s a mindenkor itt leselkedő belső és külső reakció gyilkos visszacsapásairól adott őszinte képet, a közönség előtt azonban a ma biztató vagy riasztó kérdései elevenedtek meg a kitűnő szabad-
előadás nyomán. Multat, jelent és jövőt nem is lehet itt elvadásztani: amiért ma küzdünk, azért már századok szenvedtek.

Bányai László szigorúan megbírálta mindezeket az egyoldalú történelmi fel-fogásokat, amelyek uralmi célok szolgálataiban hol az ősből település, hol a számbeli vagy művelődésbeli fölény, hol pedig a faji felsőbbrendűség jelszavával uszították egymásra az itt élő népeket s különlegesen kiemelte az erdélyi szászok sovinizmusát, amely már kétszáz esztendővel ezelőtt azt hirdette, hogy „megszűnik a kultura és a szorgalmas munka, ha egy község vegyeslakosságúvá lesz”. Ennek a szász uszításnak nem kis része volt az 1848-as román—magyar testvérháború felidézése is. Minc a román, mind a magyar nemzet legjobbjai azonban szembezártak ezzel a megosztó ravaszaggal, amelynek célja századok óta mindkét nép közös le-hengerlése volt. A román Balcescu írta le a legszebb elemzést az erdélyi kérdésben, amikor így tett igazságot: „Erdélyben nem az a megoldandó kérdés, miként járjon el akár a románság, akár a magyarság, akár a szászság, hogy csak ő maradjon egyedül ebben az országban s hogy miként üzze el a többi népeket, hanem az, hogy a jogegyenlőség mind az egyedekre, mind pedig a nemzetekre kiterjedésénél, mindenki keresse az egymás közt való megegyezés lehetőségeit.” És nem a magyar Kossuth volt-e az, aki a Dunai Szövetség terveinek felvázolásával egyszerűsmindenkorra megadta az Erdélyben élő két nép ellentéteit felemelő, magasabb összefogás politikai elméletét?

A szombatester előadás forró légkörében sorra megszólaltak a múlt dokumentumai, hogy figyelmeztessenek a mára, amikor is a román—magyar találkozásnak újra nagy történelmi lehetősége van a haladó demokráciában s a reakció is ott kísért újra mindenütt, hogy uszítson, egyenletlenséget támaszson s éppen az erdélyi kérdést használja fel békebontásra. Nem ok nélkül. Bányai László felvilágosította hallgatóit, hogy Románia ma nemcsak a Szovjetunióval szövetséges határállam, hanem egyben a dunai szövetség-törökveszélnek gócpontja is. A nemzetközi reakció éppen ezért tör ma oly hévvel rája, ott folytatván a nemzetiségi uszításokat, ahol a német fasiszmus szinte még abban sem hagyta.

A ma égető kérdéseibe torkolló történelmi tanuságok élénk visszhangot váltottak ki a hallgatóságból. A Magyar Népi Szövetség céljait tüzte ki, hogy szabad eszmecserevel tisztázza az időszerű erdélyi sorskérdéseket s ezt a célját el is érte. A kétegy és az aggodalom a szabad vitában éppen úgy felbukkan, mint ahogyan magának a hallgatóságnak a sorából is megadódott a bátorító válasz. A feltett kérdésekre válaszolva Bányai László gondosan értékelte azokat a román törekvéseket is, amelyek a demokratikus testvérszervezetekben ugyanazt a történelmi feladatot vállalják, mint a Magyar Népi Szövetség, iskolát adván múltból, jelenről és jövőről a sovinizmus letörésére és a népek jogegyenlőségének alapuló együtt-
élésére.

Román gazdasági bizottság tárgyal Budapesten

Rövidesen megkezdődik az árucseret forgalom a két ország között

BUKAREST, szeptember 24. A folyó évi július havában Románia és Magyarország között megkötött kereskedelmi egyezmény gyakorlati végrehajtása érdekében román gazdasági bizottság utazott Budapestre. A bizottság vezetője N. Monciu mérnök, a külkereskedelmi kormánybiztosság vezértitkára. Monciu vezértitkár Budapesten az illetékes kormánytényezővel a román-magyar árucseret gyakorlati kérdéseiről folytat tárgyalásokat. Ezek alapján a kereskedelmi egyezmény értelmében az árucseret a két ország között közelebből ténylegesen megkezdődik.

Október elsejéig minden munkás és tisztviselő meg kell kapja a téli segélyt

Az Országos Szakszervezeti Tanács tájékoztatója a téli segélyről

BUKAREST, szeptember 24. Bukaresti tudósítónk jelenti: A munkások és alkalmazottak részére folyósítandó téli segéllyel kapcsolatosan az Országos Szakszervezeti Tanács tájékoztatásul a következőket közli:

A munkavállalóknak a kollektív szerződés és az alkalmaztatásukat szabályozó megállapodás alapján téli segélyben csak egyszer van igényjogosultságuk. Abban az esetben, ha a munkavállaló az Országos Szakszervezeti Tanácsnak a téli segély folyósítására vonatkozó körlevele előtt nettó 60.000 lejnél kevesebb téli segélyt kapott volna már a munkaadójától, joga van a ténylegesen kapott és a most megállapított 60.000 lej közötti különbözetet igényelni.

A szakszervezetek lépjenek közbe, hogy a munkások és alkalmazottak október 1-ig a téli segélyt ténylegesen megkapják. Azok a munkások és alkalmazottak, akik a különböző hadiüzemeknek béketermelésre való átváltása következtében esetleg nem az eredeti munkahelyükön tevékenykednek, attól a munkaadótól kell igényeljenek és megkapják a téli segélyt, akinél jelenleg dolgoznak.

A katonai szolgálatra bevonult munkások és alkalmazottak a legutóbb élvezett összfizetés (családi pótlékkal, drágasági segéllyel együtt számítva) 50 százaléka tarthatnak igényt abban az esetben, ha összjövedelmük a 60.000 lejt meghaladja, viszont ha ez az összeg 60.000 lejnél kevesebb, ugy minimumán 30.000 lej téli segélyre van jogigényük.

Védetelen magyar földművesasszonyt lőtt le egy nagysármási vasgárdista

Felhívjuk az ügyészség figyelmét a sármási vasgárdista-fészekre

KOLOZSVAR, szeptember 24. Az egyes helyeken még mindig féktelenül tomboló fasiszta reakció újabb áldozatot követelt. Ezúttal egy védetelen asszony volt az áldozat. Az elmúlt pénteken este Nagysármás község határában Borzán Archimon ismert vasgárdista megtámadta a mezőn dolgozó Jánosi Györgyöt és feleségét. A terrorista a sovinszta uszítás szótárából jól ismert moszkolódás áradatát zúdította a házaspárra, majd előkapta fegyverét és rálőtt Jánosi Györgynére. A súlyosan sebesült asszonyt válságos állapotban szállították Kolozsvárra a kórházba.

Borzán Archimon pedig folytatja öndis üzemeltetett cinkosával együtt. A nagysármási Magyar Népi Szövetség vezetőit azzal fenyegette meg, hogy valamennyiüket agyonlővi; fegyveresen jár-kezel s rettegésben tartja a falu egész lakosságát. Jellemző, hogy ez a terrorista, aki még ma is szabadlábban folytatja gyűlöletes üzemeltetést, egyike a környék vezető fasisztáinak, aki a vasgárdista uralom alatt egyike volt a sármási zsidóság kínzóinak.

Példás büntetést követelünk s felhívjuk a csendőrség és ügyészség figyelmét a sármási vasgárdista fészekre. Eppen ideje, hogy demokratikus hatóságaink lecsapjanak ezekre a fasiszta bandáikra.

Álhírek terjesztésével

Tömeges menekülésre csábítják a dévai csángótelep lakóit a reakció ügynökei

Sürgős kormányintézkedést kér a Magyar Népi Szövetség országos elnöksége

KOLOZSVAR, szeptember 24. A MNSz központi elnöksége fájdalmas jelentést kapott dévai tagozatától. E jelentés szerint az ottani csángótelep magyar lakói közül igen sokan sietve és nyilvánvaló károsodással értékesítik ingó és ingatlan javukat, hogy minél rövidebb idő alatt Magyarországra távozhassanak. Azoknak, akik már átlépték a határt, távozásukkor le kellett mondaniuk román állampolgárságukról, amivel egyszersmindenkora lehetetlenné tették visszatérésüket. E járványszerű menekülési vágyak azonban még ez sem vetett véget, újabban már Csernakeresztúrról is több csángótelepes készült elhagyni régi lakóhelyét.

A MNSz helyi tagozata megvizsgálta a tömeges átköltözködés okait s megállapította, hogy csángó-testvéreink között mesterségesen olyan híreket terjesztenek, amelyek alkalmasak az átköltözködési kedv fokozására. Állítólag a kimenekült csángók magyar állami támogatással részeseidést kapnak az ottani német nemzetiségűek elvett ingatlanjaiból és megélhetésüket egyébként is hatóságilag biztosítják.

A MNSz országos elnöksége elítéli a csángó-telepesek tömeges menekülését. Nyilvánvalónak látja, hogy reakciós körök vezetnek félre a hiszékeny csángómagyarokat azzal a céllal, hogy elkótyavetyélik vagyontárukat és elhagyják régi szállásaikat. A MNSz országos elnöksége felhívja erre az illetékes kormány-

tényező figyelmét, egyidejűleg azonban felelőssége teljes tudatában figyelmezteti a dévai és környékbeli csángó-telepeket, hogy ne üljenek fel félrevezető híresztelésekre, mert vagyontárukat elkötyavetyélésével földönfutókká tehetik magukat és családjaikat.

A francia sajtó élesen támadja De Gaullet a Francóval kötött gazdasági egyezmény miatt

Ki a „nyugati blokk” kezdeményezője?

PARIS, szeptember 24. (Rádió) A francia sajtóban óriási felháborodást keltett a hír, hogy De Gaulle kormányának gazdasági egyezményt kötött Franco spanyol kormányával. A Paris Soir így ír erről: „A francia nép felháborodással vette tudomásul, hogy országunk Franco kormányával gazdasági szerződést kötött. A Francóval kötött megállapodás egyenlő egy Hitlerrel kötött megállapodással. Vagy talán elfelejtette a Spanyolország-

gal tárgyaló küldöttség, hogy Spanyolország ötezer vállalata közül ezer kizárólag a német tőke kezében van és további kétezernek is túlnyomórészt német fasisztákból áll a vezetősége? Ugy látszik, ez a megállapodás azt célozza, hogy Spanyolország az ugynevezett nyugati blokkhoz tartozzék, amelynek ötletét De Gaulle előtt éppen a fasiszta-reakciós spanyol miniszterek vetették fel.”

Feketézöket ítelt el az uszorabiroóság

KOLOZSVAR, szeptember 24. Ismeretes, hogy a piac ellenőrző munkáscsoportok már hetek óta szívós harcot folytatnak a feketézök és az áruszorások ellen. Az ellenőrző munka eredményeképpen naponként kerülnek a törvényszék külön uszorabiroósága elé gazdasági életünk legelvetemültebb ellenségei: a feketézök. A törvényszék uszorabiroósága, gyorsított eljárás útján, könyörtelenül elbáncik ezekkel a lelkiismeretlenekkel, akik milliókat akarnak keresni akkor, amikor a dolgozók százaiért fizetésükből alig tengődnek egyik napról a másikra.

Legutóbb Silberstein Sámuel szállágyosnyólyól, Neufeld Bernát és Kovács Imre kolozsvári lakosok kerültek feketézés miatt a bíróság elé. Silberstein Sámuel kereskedő a törvény tilalma ellenére számla nélkül különböző árukot vásárolt Neufeld, Adler és

Stüssler kolozsvári cégektől és Kovács Imrétől. Természetesen a számla nélkül vásárolt árut számla nélkül, tehát ellenőrizhetetlen feketézésként áruként adták el. E tettéért Silberstein Sámuel kereskedőt 2 hónapi fogsárra és 100.000 lej pénzbüntetésre ítélték. Kovács Imre kolozsvári lakost pedig 350.000 lej pénzbüntetésre ítélte a bíróság. Ugyanakkor Neufeld Bernát kereskedőt 3 hónapi fogsárra és 100.000 lej pénzbüntetésre ítélték, mert ő is számla nélkül vásárolt és adott el árukat. Bebizonyosodott az is, hogy Neufeld Bernát uszorabíróon adott el különböző árukat a fekete homlokzatára nem tették ki a törvényes cégtáblát. Az árukat a hatóság elkebeztta. Silberstein Sámuel és Neufeld Bernát kereskedőkkel le is tartóztatta a bíróság.

Mindent a háborus sebek gyógyításáért

A Népvédelmi Egyesület, nevéhez hűven országos mozgalmat indított a háború áldozatainak megsegítésére.

Fájdalmasan szükség van erre a mozgalomra. Segíteni kell, nemzetiségi különbség nélkül, annyinak és annyi fel. A még haza nem tért hadifoglyok hozzá tartozói, a hadiözvegyek, a hadiárva mind segítséget remélnék és várnak. Könyveket kell letörölni, otthont kell adni a hajléktalannak, kenyeret az éhezőnek. Le kell törölni a könnyeket, amiket a rettentős háború szenvedései csaltak a szemükbe.

A Népvédelem országos mozgalma! megindulásakor az alábbi felhívást közzé tette ki:

Polgárok! A háború pusztító lángja országunknak és népünknek mély és fájdalmas sebeket okozott. Hajléktalan és akua sériült gyermekek tízezreit fenyegeti az éhség és ragály. Fájdalomtól megtört, támasz nélkül maradt özvegyek küzdenek a nélkülözéssel és nyomorral!

Az otthonuktól és javaiktól megfosztot deportáltak, a bestiális hitleri terror áldozatai kimerülten, lerongyolódva, megrogált egészséggel térnek vissza a haláltáborokból.

A rokkantak, a szabadságunkért és függetlenségünkért folytatott harc hősei, vagy egy esztelen háború áldozatai, munkaképtelenségük következtében súlyos gondokba küzdenek.

Polgárok! Koncentrációs, demokratikus kormányunk óriási erőfeszítéseket tesz a háború nyomainak eltüntetésére és az ország újjáépítésére.

A nép akaratából az ország élére hívott Groza-kormány minden egyes polgár számára lehetőséget nyújt, hogy kivége részét az egész nép érdekében folytatott építő munkából.

Teljes lendülettel és lelkesedéssel állítsuk munkánkat, képességeinket, hozzáértésünket és energiánkat az országunkra is rázúdult hitleri bestiális hullámmal nyomán visszamaradt sebek gyógyításának szolgálatába.

Polgárok! A Népvédelem mindnyájatokat tette szólt a „Mindent a háborus sebek gyógyításáért” jelszó alatt megindított akcióhoz, melynek keretében október elsején kezdetét veszi a „Rokkantak, özvegyek, árvák és deportáltak hónapja”. A rokkantaknak, özvegyeknek, árváknak és deportáltaknak most, a háború befejeztével érezniük kell, hogy áldozatok nem volt hiábavaló, hogy mindnyájan melléjük állunk. Ebben a hónapban minden városi és falusi polgárt, katonát, papot, tanítót felszólítunk, hogy a háború okozta sebek és fájdalmas enyhítésében vegyék ki részüket. Ebben a hónapban támogatásra hívunk fel minden demokratikus és hazafias intézményt, minden segítő egyesületet annak érdekében, hogy hatékonyabbá tegyék és összhangba hozzák a fasiszmus és a háború áldozatainak megsegítéséért folytatott erőfeszítéseinket.

A Népvédelem felhívással fordul a rokkantakhoz, özvegyekhez, árvákhoz és deportáltakhoz, hogy csatlakozzanak ők is az akcióhoz és legyenek aktív tényezői annak a munkának és küzdelemnek, amelyet az egész nemzet folytat a háborus sebek gyógyításáért.

Rokkantak, ti is segíthettek magatokon! Szervezetten vegyetek részt a Népvédelem akcióiban! Sok nehézségeteken és fájdalmatokon lehet így enyhíteni. Özvegyek és árvák, csatlakozzatok a Népvédelemhez és beilleszkedve az ország újjáépítéséért folytatott munkába, lelkiismeretilek saját nehézségeket és nélkülözéseiteket. Deportáltak, szabad polgárokként visszatérve szabad és demokratikus hazátokba, Hleszkedjétek be a háborus sebek gyógyításáért és az ország talpraállításáért folytatott építő munka kereteibe.

Polgárok! Csatlakozzatok mindnyájan a Népvédelemhez, a fasiszmus és a háború áldozatainak támogatására.

Igaz szívvel járuljatok hozzá munkával és pénzzel azok javára, akik szenvedtek és feláldozták magukat országunk szabadságának és függetlenségének kivívásáért.

Mindent a háborus sebek gyógyításáért!

A NÉPVÉDELEM KÖZPONTI BIZOTTSÁGA.

Kalapszalonomai átköltöztem a Bethlen-utca 1. szám alá, földszint, jobbra. Lesz az új (Munkahelyem mellett) B.-né Csiky Ézsika. Utanonh fekete póló kabát eladó.

Dr. Sandberg József bel- és nemibetegek szakorvosa Erzsébet-ut 4. Rendel délután 1-4-ig és 6-9-ig

Szállítási ügyekben forduljon bizalommal a „Transcolectiv” szállítási vállalathoz, Szabadság-tér 27. Telefon: 617.

A cürelmi idő lejárt!

Támadásba lendülnek az ország dolgozói

3 népnézők, a szabotáló-klikkek és a reakciós paragrafus-emberek ellen
Agiu alminiszter a nép szabadságjogairól

KOLOZSVÁR, szeptember 26. A népkarantnak kell érvényesülnie! — ebben az immár világszerte viharra erősödött riadóban kelt visszhangra Kolozsváron is, a Szabadság-téren vasárnap délelőtt rendezett nagy gyűlésen az ország dolgozóinak elkeseredése a reakciós klikkek, kizsákmányoló csoportok ellen. Az Országos Demokrata Arcvonal kolozsmezei tanácsa részéről összehívott nagygyűlés szónokai éles fényt vetettek a klikkek és csoportosulások garzdálkodóira, akik bent az államgépezetben, kint pedig a gazdasági élet dzsungelében és nem utolsósorban a paragrafus-csapdák mellett meghúzódva, napról-napra arcátlanul zsákmányolnak, vagy szabotálják az ország újjépítésére irányuló emberfeletti munkát. A népgyűlés szónokai tények alapján a visszaélések egész sorozatát leplezték le s a hang, amellyel feltárták e garzdálkodásokat, nem hagyott kétséget afelől, hogy a dolgozók türelme véget ért.

Most, amikor Párisban hatvanmillió szervezett fizikai és értelmiségi munkás nevében emelnek szót a nemzetközi reakció ellen, amikor az igazi világbéke nagy kérdéseit a valóságok talajára helyezik át s a termelő és teremtő erőik jogán beleszólást követelnek mindazokba a politikai és gazdasági műveletekbe, amelyeket a letűnt világ urai a „népről a nép nélkül” elv alapján ismét világkatasztrófiává akarnak átforgatni, nem véletlen, hogy a legnagyobbfokú türelmetlenség forrong a milliós tömegekben.

A kolozsvári népgyűlés csak egy csepp a tengerből, de ez a csepp visszatükrözi az egész tengert. Ha ez a tenger háborogni és morailani kezd, úgy annak az a sok-sok felleggő tornyosuló bűn az oka, amely a népellenesség oldaláról feketélik és a vihart előidézi.

Leleplezések sorozata a nagygyűlésen

A kolozsvári dolgozók forradalmi dalokat énekelve, zászlók alatt és a demokratikus célokat tükröző jelszavas táblákkal vonultak fel a nagygyűlésre.

A többezer főnyi tömeget üdvözölve, Ruxsu Gheorghie, a Hazafiak Szövetségének vezetőségi tagja nyitotta meg a népgyűlést az Országos Demokrata Arcvonal kolozsmezei tanácsának a nevében.

Utána Cosma Iuliu, a Kommunisták Párt kiküldöttje szólott. Meg-megújuló éljenzés közepette ismertette azokat az eredményeket, melyeket március 6-ika óta Groza Péter kormánya kivívott a földművelés, a munkásság, az értelmiségi dolgozó rétegek, az ország minden becsületos polgárának a javára. Beszámolt a kormányküldöttség moszkvai tárgyalásainak a történelemben páratlan eredményeiről: 300 ezer tonna gabona juttatása, 15.000 vasuti kocsi, 115 mozdony, 41 hajó és 300 milliárd lej követelés elengedése és 83.000 hadifogoly hazabocsátása az az ajándék, amely felbecsülhetetlen mértékben könnyíti a fegyverszüneti kötelezettségekben kirótt terheket. A tömeg viharosan ünnepelte nagy szomszédunkat, a romániai demokráciát támogató Szovjetuniót és Sztalin generalisszimuszát.

Maniu és Hatieganu képe alatt...

Lengyel Sámuel a Szociáldemokrata Párt nevében szólott.

— Kolozsvár népe — mondotta — ma az éhezés szelén van: nincs kenyere, mert elszabotálták a cukor után a kenyérünket is. A bünösöket lepleztük. Ugy látjuk azonban, hogy az ügyesség nincs hivatalosa magasztalan, mert nem sujt oda s részünkről leleplezték bünösökné. Bizonyítsák be végre, hogy a szabotálóknak a börtönben a helyük!

— Már nem titok — folytatta Lengyel Sámuel —, hogy a „Plugarul” szöveteke vezetősége, amely „Frontul Plugarilor”-hoz, de amelynek egyedül van joga a buza összeszedésére a környékbeli falvakból, elszabotálta a gabona összeszedését! A „Plugarul” elnökét, azt a bizonyos urat, aki a mesterkedések hátterében áll, rövidesen le fogjuk leplezni. E szövetekeket szemlélteték nekünk még csak annyit, hogy az iroda falán ott függött Hatieganu Emil és Maniu képe.

Ha kell, kicseréljük az államhivatalnokai kar felét!

Stroia Gheorghie, az Országos Szakszervezeti Tanács kiküldöttje szólott ezután. Rámutatott arra, hogy a reakció mesteresen igyekszik növelni a gazdasági nehézségeket, hogy ezzel a kormány ellen fordítsa a közhangulatot. Tény az, hogy érezhetővé vált a mesterkedések kizsákmányolása, de csak az ezért, mert eddig a kormány s a mögötte felsorakozott hatalmas tömegek keztyűs kézzel jártak el a reakciós-fasiszta maradványok ellen s különösen az államgépezetben meghúzódó reakciósokkal szemben. A harc most erőteljesebbé vált — mondotta —. Kemény ökökkel odaütünk. Ha kell, kicseréljük az államhivatalnokai kar felét! Lehet, hogy kevésbé képzett, de legalább a mi sorainkból való becsületes emberek kerülnek az élre a demokratikus intézkedések és rendeletek végrehajtására.

Utalt a szónok arra, hogy a kormány milyen hihetetlen erőfeszítéseket tett az árak rögzítésére, hogyan igyekezett meg-

akadályozni, hogy a pénzhigítás csödbe ne vigye az országot. A dolgozó tömegek megértették a kormány céljait és eldöntöttek lemondással ök maguk járultak hozzá a bérek rögzítéséhez. A minisztériumokban visszamaradt reakciós elemek azonban orvul támogatták az üzérkedőket és spekulánsokat s újabb lehetőséget adtak az árak emelésére.

Stroia Gheorghie ezután lelkes, erőteljes szavakkal vázolta, hogyan fogadta Sztalin generalisszimusz Moszkvában a kormányküldöttséget. Moszkvában — mi-

30—50.000 lej havifizetés — 30—50.000 lejes kártyát

Ezután Veress Pál, a kolozsvári Szakszervezeti Tanács tartományi titkára mondotta el nagy érdeklődéssel várt harcos beszédét.

— A harcról nemcsak beszélnünk kell — mondotta —, azt meg kell vívniunk. Most nemrég lepleztünk le egy hatalmas áruraktárt, amelyben 600 millió lej értékű szövetet és vásznat találtunk csejtve. Rejtett lisztraktárakat is felfedeztünk. Ime, miért nem jutott ruha és fehérnemű a rongyos dolgozóknak, miért nem jutott már barna kenyér sem az éhes családok asztalára. A munkások 30—50 ezer lej

ként azt Groza Péter miniszterelnök mondotta — megnyitja az szivek, Románia a hombárok ajtóit: teljesítették megynia minden kívánságát. Hangoztatta, hogy ez a felbecsülhetetlen értékű támogatás, amelyet a Szovjetunió nyújtott, rövidesen éretetni fogja hatását és szervesen kapcsolódik majd a reakció ellen indított utolsó rohamba. Utalt a szónok a Párisban megkezdődött vilákgongresszus jelentőségére, amely a munkásegységfront világviszonylatban történő kialakításában és megerősítésében domborodik majd ki.

havi bérért verejtékeznek a munkaszatalknál, miközben nagykarimájú, barnakalapos fickók ugyanannyit fizetnek ki fényűző kávéházakban néhány órai szórakozásért, vagy tesznek fel egy-egy kártyalapra.

— Csoda-e, ha irtóhadjárato hirdetünk ezek ellen a henge herék ellen? És csoda-e, ha szót emelünk az ügyesség ellen, amely nem lép fel kellő eréllyel a kizsákmányoló ellen? Tiltakozunk azért, hogy Francu inspektor, a cukorpanama egyik vádlottját szabadlábba helyezték néhány nappal ezelőtt!

Hová vezetnek az összekuszált szálak?

— A MAGISz hónapok óta küzd azért, hogy vasuti kocsikat kapjon és fát szállíthasson a kolozsvári munkásság részére. Gheorghiu-Déj közlekedésiügyi miniszter maga vezette rá a kérvényre a kiutalási utasítást, de a vagonok késnek, elakadnak különböző reakciósok és spekulánsok kezében. Felhívták intézünk a CFR munkásaihoz és tisztviselőihez, örködjenek éberben és ellenőrizzék azt, hogy mi történik a pályaudvarokon és az irókban. A leleplezés csak akkor lesz teljes, ha melénk állnak az összes szervezett dolgozók ebben a harcban.

— Augusztus hónapra 88 vagon gabonát utaltak ki számunkra, a „Plugarul” szövetekezet azonban, amely maniuista érdekcsoport kezében van, elszabotálta a gabona beszállítását és 88 vagon helyett két vagonnyit gyűjtött össze, de még azt sem adta át a munkásságnak és a polgárság szegény tömegeinek, hivatkozással arra, hogy kell — vetőmagnak. Ez tervszerű kizsákmányoló akció s nem igaz, hogy része volna benne a földművelésnek. Reakciósok bujtogatnak a legarcátlanabb cinizmussal. Mócson egy 16 esztendőes leányt bízták meg azzal, hogy a gabonát összeszedje. (Felhaborodott kiáltások, hosszas tüntetés a szabotálók és spekulánsok ellen.)

A szónok ezután utalt arra, hogy a nagy tisztító vihar idején megfutamodott törek kezdenek visszaszivárogni és rá akarják tenni a kezüket a gyárakra és üzemekre, melyeket a munkásság önnön erejéből emelt és épített újjá s indította meg bennük a termelést.

— A kormánynak határozott utasítása — mondotta Veress Pál —, hogy csakis

a munkásság részéről jóváhagyott megbízalással lehet kijelölni a vállalatok és gyárak élére ellenőrző közegeket. Mégis vannak a minisztériumokban megbujó reakciósok, akik ezzel a határozattal szembehelyezkednek és a munkásságtól és annak érdekeitől teljesen idegen elemeket neveznek ki a gyárak és vállalatok élére. Az Orion gyárhoz kineveztek bizonyos urat, akinek első ténykedése az volt, utasítsa a bankokat, hogy a gyár részére egyetlen banit se folyósítsanak a termelés fokozására. Így akarják megfojtani a munkásság életlehetőségeit, így akarják megakadályozni, hogy többet és jobbat termeljünk, hogy megjavítsuk az általános életszínvonalat, hogy országunkból viruló, fejlődésképes országot építsünk. Ezekkel a semmirekellőkkel le kell számolni!

Más a paragrafus és más a valóság

Veress Pál ezután szóváltette a lakáskérdést is. Hangoztatta, hogy a munkásság nem özlöklött a belvárosba, hogy magának követelje a 4—5—6 szobás lakásokat. Mégis munkások dobni akarják a máról-holnapra lakásukból. Elég volt ebből az önkényeskedésből. Pár nappal ezelőtt volt-tént, hogy egy olyan reakció, volt Völkbundisták helyezték vissza jogaiba, akit nemrégiben csak azért bocsátottak el az internálótáborból, mert elmul 60 éves. Ez a fasiszta többgyermekes munkáscsaládot dobott az utcára. Timofi György rendőrfőkapitány azonban a munkáscsaládot visszahelyezte a lakásba. (Éljenzés, taps.) Gyökeresen meg kell változtatni

az eddigi lakásrekviráló rendszert. A lakásrekviráló bizottságban a munkásság is részt kér és megköveteli az ellenőrzés jogát. Ha nincs elég lakás, költöztessék össze a négy-hat szobás lakásokba a családot, de ne tartsák meg az, hogy az egyik Dermata-gyári munkás, akinek kisgyermek van és a felesége nyolchónapos állapotos, a visszatért egyszál tulajdonos kidobhassa a kicsi lakásból.

— Elég volt már a paragrafus-emberekből is! Más a paragrafus és más a valóság! A bíróságok, az egyes bírók azt nézzék, hogy ki mit dolgozik és közt, milyen életviszonyok között él és kínlódik. Követeljük, hogy elsősorban a munkásság és a szegény polgári réi gek érdekeit tartsák szem előtt.

Veress Pál beszédét a párisi szakszervezeti világrétekeket méltatásával fejezte be, hangsúlyozván, hogy a dolgozó osztályoknak ez az Internacionálja nemcsak a világképe alapjainak a megszilárdítását szolgálja majd, hanem a népek közötti testvériséget is megpecsételi örök időkre.

Agiu alminiszter beszéde

Ezután Agiu Constantin földművelésügyi alminiszter az Országos Demokrata Arcvonal vezetősége és a kormány nevében üdvözölte a népgyűlést. Történelmi visszapiantást vetett az 1944 augusztus 23 után bekövetkezett félesztendő harcra, amely az ország demokratizálásáért indult meg, amely végül is a nép akaratából hatalomra juttatta a Groza-kormányt, az első népkormányt Romániában s amely páratlan teljesítményével rövid idő leforgása alatt az újjáépítést minden előfeltételét megteremtette.

— A harcban — mondotta — a második szakaszba érkeztünk. A harc azok ellen a reakciósok és spekulánsok ellen folyik, akik a régi diktatórikus és fasiszta rendszerek elnyomó politikáját akarják visszacsinálni, a nép nyakára akarnak hágni és ki akarják zsákmányolni a termelő és építő tömegeket.

— A nép kormánya — jelentette ki — a néppel együtt halad. A népek tehát tevékenyen részt kell vállalnia kormány munkájában és szabadságjogainak érvényesítésével önmaga kell hogy felszámolja a gazdasági élet szabotálót, az üzérkedőket, az árdrágítókat. A dolgozó tömegek maguk tisztítsák meg a reakciótól az országot és maguk is járuljanak hozzá ahhoz, hogy az államgépezet, közte az ügyészi és bírói kar is, megtisztuljon az oda nem való elemektől.

Az alminiszter beszédét a Szovjetunió anyagi támogatásának méltatásával fejezte be, hangsúlyozva, hogy hatalmas szomszédunk tisztánlátó vezetői az ország haladószerű néptömegeit nem tévesztik össze a Maniu—Briatnu-féle reakciós érdekcsoportokkal.

A nagygyűlés végén a tömeg ismételt kérésére Jordáky Lajos egyetemi tanár is felszólt. Kérte, hogy az elhangzott felhívásokat váltsák harcok akaratra és indítsák meg a legszélesebbkörű akciót az ország gazdasági életét fenyegető spekuláció ellen.

A népgyűlés végeztével felolvasták a miniszterelnökség címére küldött táviratot. A népes csoportok ezután felvonultak a Maimovszki-térre és a Groza-kormány mellett a rokonszenvtűntetés után fegyvertelen szerteszóltak.

A szentpéteri templom egyházzenei hangversenye

Vasárnap délután a zene dhatatosai a Szentpéteri templom kis orgonáján hajó-jában élvezhették a Rezik-vezényelte zene- és énekkar finom műsorát. Bach, Beethoven, Vuculeps, Fauré és Mozart művei zendültek meg sorra az alkonyati napsugarakat szűrő színes üvegablakok homályában. Az egyház, mint a szent zene otthona, nem is teljesíthető jobban a hivatását ma, mint az ilyen zenei találkozások minél sürűbbé tételével. Ha az Isten hall, minden egyéni szabóli könnyű-gés és fohász közt vagyis a kollektív magyabavágás mert dallamait hallja meg leggyakrabban. Mert ezek a szabó és jobb-fel vágyakozó örök embernek, a tisztaságra vágyó léleknek jajdulásai. (—)

Almási Andorné
hölgyfodrász
munkakörét áthelyezte
Jókai-utca 6. szám alá
Horváthoz

Legjobban felszerelt drogueria
és gyógyszer-
kereskedés a

SANODROG
Szabadság-tér 32

